

Leo Trotskij: Wendelin Thomas' frågor¹

(6 juli 1937)

Ärade kamrat!

Jag tycker inte att de frågor som du har ställt till mig har någon direkt anknytning till New York-kommissionens utredning eller kan ha någon inverkan på dess slutsatser. Icke desto mindre är jag fullt beredd att besvara dina frågor för att göra alla som är intresserade bekanta med mina faktiska uppfattningar.

Liksom många andra ser du källan till det onda i principen ”ändamålet helgar medlen”. Denna princip är i sig själv ytterst abstrakt och rationalistisk. Den tillåter de mest varierade tolkningar. Men jag kan tänka mig att ta på mig att försvara denna formulering – ur en materialistisk och dialektisk ståndpunkt. Nej, jag anser inte att det finns några medel som är bra eller dåliga i sig själva eller i anslutning till någon sorts överhistorisk princip. De medel som leder till att människans makt över naturen ökar och till att människans makt över människan avskaffas är bra. I denna breda historiska mening kan bara ändamålet helga medlen.

Men betyder det att falskhet, svek och förräderi är tillåtna och berättigade om de leder till ”ändamålet”? Allt beror på ändamålets karaktär. Om syftet är att befria mänskligheten då kan falskhet, svek och förräderi på inget sätt vara lämpliga medel. Epikuréernas motståndare anklagade dem för att sänka sig till ett svins ideal genom att förespråka ”lycka”. På vilket epikuréerna, inte utan grund, svarade att deras motståndare betraktade lycka... på ett svinaktigt sätt.

Du hänvisar till Lenins ord, att ett revolutionärt parti har ”rätt” att få sina motståndare hatade och föraktade i massornas ögon. Du ser dessa ord som ett principiellt försvar av omoral. Men du glömmer att peka ut var, i vilket politiskt läger, den ädla moralens företrädare finns. Enligt mina politiska erfarenheter används generellt sett ofta överdrifter, förvrängningar, falskhet och förtal under den politiska kampen. Revolutionärerna är alltid de som förtalas mest: på sin tid Marx, Engels och deras vänner, senare bolsjevikerna, Karl Liebknecht och Rosa Luxemburg, för närvarande trotskisterna. De besuttnas hat mot revolutionen, småbourgeoisins tröga konservatism, de intellektuellas fåfänga och högdragenhet, arbetarbyråkraternas materiella intressen – alla dessa faktorer kombineras i förföljelserna av de revolutionära marxisterna. Samtidigt glömmer inte herrarnas förtalare att vara indignerade över marxisternas omoral. Denna hycklande indignation är inget annat än ett vapen i klasskampen.

Med de ord du citerade ville Lenin bara säga att han inte längre ansåg att mensjevikerna var proletära kämpar, och han gjorde det till sin uppgift att göra dem förhatliga i arbetarnas ögon. Lenin gav uttryck för sina tankar med typisk lidelse och gjorde det möjligt att göra tvetydiga och ovärdiga tolkningar. Men på grundval av Lenins samlade verk och hans livs arbete förkunnar jag att denna oförsonliga kämpe var en ytterst lojal motståndare, ty trots alla överdrifter och ytterligheter försökte han alltid säga till massorna *hur det är*. Reformisternas kamp mot Lenin var å andra sidan helt

¹ **Wendelin Thomas** (1884-1947) var kommunistisk ledamot i den tyska riksdagen (1920-24) och satt med i undersökningskommissionen angående anklagelserna mot Leo Trotskij som undersökte skenrättegångarna i Moskva. Detta brev skrev Trotskij i Coyoacan, Mexico, under sin exil där.

genomsyrad av hyckleri, falskhet, lurendrejeri och falska anklagelser under täckmantel att vara universella sanningar.

Din bedömning av Kronstadtupproret är i grunden felaktig. De bästa, mest självupppoffrande matroserna hade förflyttats från Kronstadt och spelade en viktig roll vid fronten och i lokala sovjeter över hela landet. Det som återstod var den grå massan med höga anspråk ("Vi är från Kronstadt"), men utan politisk skolning och oförberedda på revolutionära offer. Landet svalt. Kronstadtinvånarna krävde privilegier. Upproret leddes av en strävan att få privilegierade livsmedelsransoner. Matroserna hade kanoner och slagskepp. De reaktionära elementen både i Ryssland och utomlands grep omedelbart det tillfälle som upproret erbjöd. De vita emigranterna krävde hjälp till upprorsmakarna. En seger för upproret kunde inte leda till något annat än seger för kontrarevolutionen, alldeles oavsett vilka åsikter matroserna hade. Men även deras åsikter var reaktionära. De återspeglade de efterblivna böndernas fientlighet mot arbetarna, soldaternas eller matrosernas själv tillräcklighet gentemot det "civila" Petrograd, småbourgeoisins hat mot revolutionär disciplin. Därmed hade rörelsen en kontrarevolutionär karaktär, och eftersom upprorsmakarna lade beslag på fästningens vapen kunde de bara krossas med hjälp av vapen.

Din syn på Machno är inte mindre felaktig. I sig själv var han en blandning av fanatiker och äventyrare. Han blev ett koncentrat av själva de strömningar som ledde till Kronstadtupproret. Kavalleriet är i allmänhet arméns mest reaktionära del. Ryttaren föraktar fotgängaren. Machno skapade ett kavalleri bestående av bönder som tillhandahöll sina egna hästar. Det rörde sig inte om de kuvade fattiga i byarna som Oktoberrevolutionen hade väckt, utan de starka och välfödda bönderna som var rädda att förlora det de hade. Machnos anarkistiska uppfattningar (att strunta i staten, inte erkänna någon centralmakt) motsvarade bättre än något annat andan hos detta kavalleri av kulaker. Jag bör tillägga att Machnoanhängarnas hat mot staden och städernas arbetare kompletterades av en aggressiv antisemitism. Just vid den tid då vi förde en kamp på liv och död med Denikin och Wrangel försökte machnoviterna föra en självständig politik. Småborgaren (kulaken) ansträngde sig och trodde att han kunde diktera sina motsägelsefulla uppfattningar till kapitalisterna å ena sidan och arbetarna å den andra. Denna kulak var beväpnad. Vi var tvungna att avvärja honom. Det är just vad vi gjorde.

Ditt försök att dra slutsatsen att Stalins falska anklagelser härrör ur bolsjevikernas "omoral" är i grunden falskt. Under den period då revolutionen kämpade för att befria de förtryckta massorna kallade de allting för sitt rätta namn och behövde inga falska anklagelser. Systemet med förfalskning härrör ur det faktum att den stalinistiska byråkratin kämpar för minoritetens privilegier och måste dölja och maskera sina verkliga mål. Istället för att söka en förklaring i den historiska utvecklingens materiella villkor skapar du en teori om "arvssynden" som passar för en kyrka men inte för den socialistiska republiken.

Högaktningsfullt, din

L Trotskij